

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. do 10. maja 2012

OBVESTILO

V prvi dekadi maja so bila tla dobro preskrbljena z vodo večjem delu Slovenije. Tudi temperaturne razmere v tleh so bile ugodne za vznik koruze in vrtnin. Travnna ruša se je dobro razrastla, trave so v nižinskih predelih latile, ob koncu dekade pa že iztresale cvetni prah. V drugi polovici dekade so na intenzivnih travnikih pričeli s prvim odkosom trave za silažo. Cveti ječmen, tudi pšenica je nastavila klase. Padavine so izboljšale preskrbljenost površinskega sloja tal z vodo tudi v Primorju. Rastni pogoji so se izboljšali, kar je opaziti tudi na vegetaciji, vendar sušne razmere zaradi dolgotrajnega primanjkljaja vode še niso premagane. Najhujše posledice spleta neugodnih vremenskih razmer in posledično suše je opaziti na oljkah, še posebno na izpostavljenih legah.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Prve majske dni je v večjem delu Slovenije deževalo. Od 1. do 10. maja so bili v osrednji in vzhodni Sloveniji 4 padavinski dnevi, v zahodnem delu Slovenije pa 2 oziroma ponekod 3 padavinski dnevi. Padlo je od 40 do 50 mm dežja v severovzhodni Sloveniji, v osrednji Sloveniji od 20 do 40 mm, v severozahodnem delu Slovenije od 70 do 100 mm, v Beli Krajini 30 mm, na Obali le slabih 20 mm. Po osmih sušnih mesecih je pravzaprav pogosto deževalo, vendar to še ne pomeni, da se je sušno obdobje že povsod zaključilo. V večjem delu države pa so padavine popravile večmesečno trajanje padavinskega primanjkljaja, kljub temu so najslabše razmere še vedno na Obali, kjer je v osmih mesecih padlo le 48 % dolgoletnih padavin.

Temperature zraka so bile v začetku maja nekoliko nižje kot še nekaj dni predtem, v zadnjih dneh aprila. V nižinah se je sprva ogrelo do 27 °C, na SV države pa do 29 °C, v zadnjih dneh dekade pa so bile temperature zraka za nekaj stopinj nižje. Temperatura zraka je bila večina dni dekade nad dolgoletnim povprečjem, izjema je bil le 6. maj s temperaturo nekoliko pod povprečjem. Za 2 do 3 °C je povprečje preseгла tudi povprečna dekadna temperatura zraka. Nadpovprečno je bilo v prvi dekada maja tudi osončenje.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Dnevne vrednosti izhlapevanja so se v prvi majski dekadi gibale od okoli 2 do tudi malo nad 5 mm. Povprečne dekadne vrednosti pa so bile okrog 4 mm, le na Gorenjskem in Koroškem so bile nižje, okrog 3 mm.

STANJE RASTLIN

Oljke v Slovenski Istri se vedno kažejo izčrpano podobo. Izčrpanost je posledica neugodnih okoljskih dejavnikov, ki so si sledili od konca preteklega vegetacijskega obdobja do letošnjega spomladanskega obdobja: najprej sušno vegetacijsko obdobja v preteklem letu nato previsoke temperature zraka v jeseni in pozimi vse do konca januarja, nato ponekod slabša pripravljenost dreves za preživetje zimskih razmer, in ob koncu januarja več kot desetdnevno obdobje zelo nizkih temperatur zraka in močne burje. Sočasno so drevesa prizadele še nekatere glivične bolezni. V oljčnikih so posledice opazne, listi so izsušeni, kondicija dreves je tik pred cvetenjem vidno prizadeta. Razlike med posameznimi legami so velike, stopnja poškodovanosti pa je odvisna tudi od mikrolokacije in sorte. Še posebno so prizadeta drevesa na izpostavljenih rastiščih, manj pa na zavetnih legah. Letošnji pridelek bo zato verjetno precej manjši.

Posledice burje in suše so vidne tudi na iglavcih. Borovci so porjaveli, prav tako tudi drugo mediteransko rastje in nekatere okrasne mediteranske rastline. V kolikor se bodo sušne razmere nadaljevale obstaja nevarnost, da bodo oslabiljena drevesa izpostavljena še napadu škodljivcev, zaradi česar si mnoga verjetno ne bodo opomogla.

V vinogradih je površinski sloj tal izsušen, na mladikah in listih pa posledice suše zaenkrat niso opazne. Trta je že nastavila kabrnike, ocenjujemo, da bo cvetenje, glede na trenutne vremenske razmere (ohladiitev) potekalo nekoliko počasneje, v povprečnem času ali celo nekaj dni za njim. V Primorju so številne njivske površine še prazne, kar je sicer neobičajno za ta čas, vendar so bile razmere za ponovno setev oziroma sajenje sadik na nenamakanih površinah neprimerne.

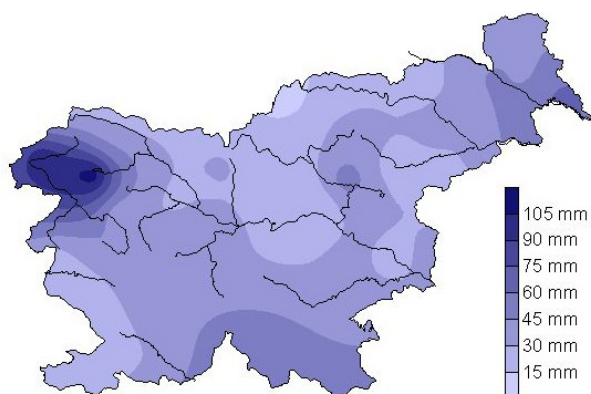
V drugih predelih Slovenije so padavine v sredini dekade dobro namočile površinski sloj tal. Poteka prvi odkos travinja za silažo. Trave cvetijo. Prav tako cveti ječmen, pšenica je nastavila klase. Temperaturne in vodne razmere v tleh so ugodne tudi za vznik koruze in vrtnin.

VODA V TLEH

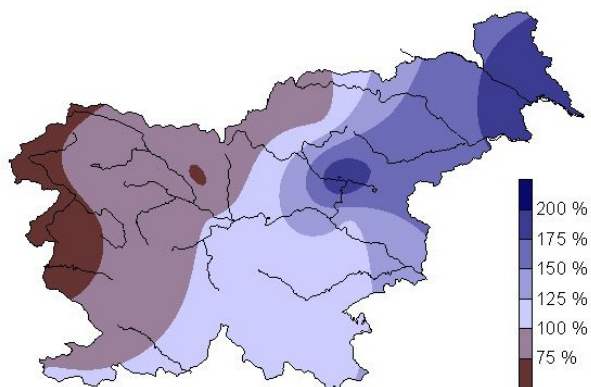

V večjem delu države se je vsebnost vode v tleh po padavinah v sredini prve dekade maja normalizirala. Voda je bila rastlinam vse do konca dekade po večini lahko dostopna. Tudi v Primorju je padlo (v zadnji dekadi aprila in prvi dekadi maja) dobrih 60 mm dežja, kar je bilo dovolj za izboljšanje vodne zaloge v površinskem sloju tal. Sušne razmere pa se zaradi velikosti kumulativnega primanjklja v tem predelu Slovenije še nadaljujejo.

Količina padavin v prvi dekadi maja 2012 in odstopanje padavin od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

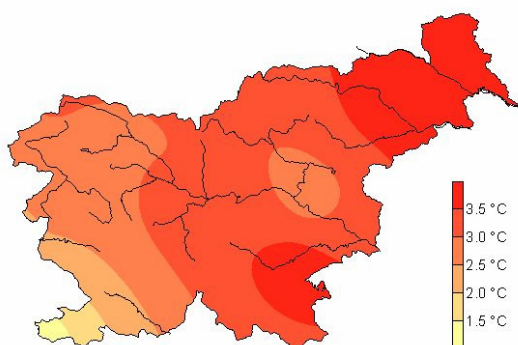

Prva majska dekada je največ padavin prinesla zopet severozahodu države, kjer je padlo tudi več kot 100 mm dežja. V večini države je padlo do 45 mm dežja, malce več ga je bilo le na jugu, od Snežnika do Bele Krajine, okrog 50 mm ter na lendavskem območju, kjer je bilo dežja 66 mm. Najbolj skromno s padavinami je bilo tudi to dekada obalno območje.

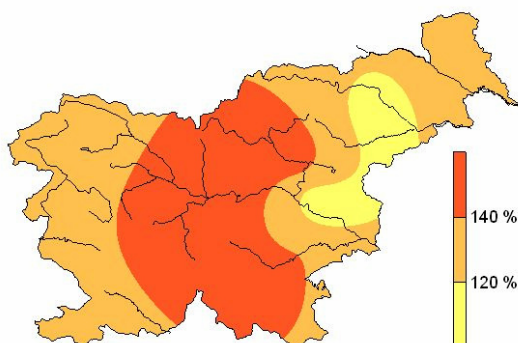

V grobem lahko Slovenijo za opis odstopanj padavin v prvi majski dekadi glede na dolgoletno povprečje (1971 – 2000) razdelimo skoraj na zahodno in vzhodno polovico. Zahod ter Koroška sta dobila manj padavin od povprečnih, Soška in Vipavska dolina tudi za četrtino manj. Glede na dolgoletno povprečje je bilo odstopanje največje, kar za 100 % v večjem delu severovzhodne Slovenije.

Odstopanja povprečne temperature zraka in vsote ur sončnega obsevanja v prvi dekadi maja od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

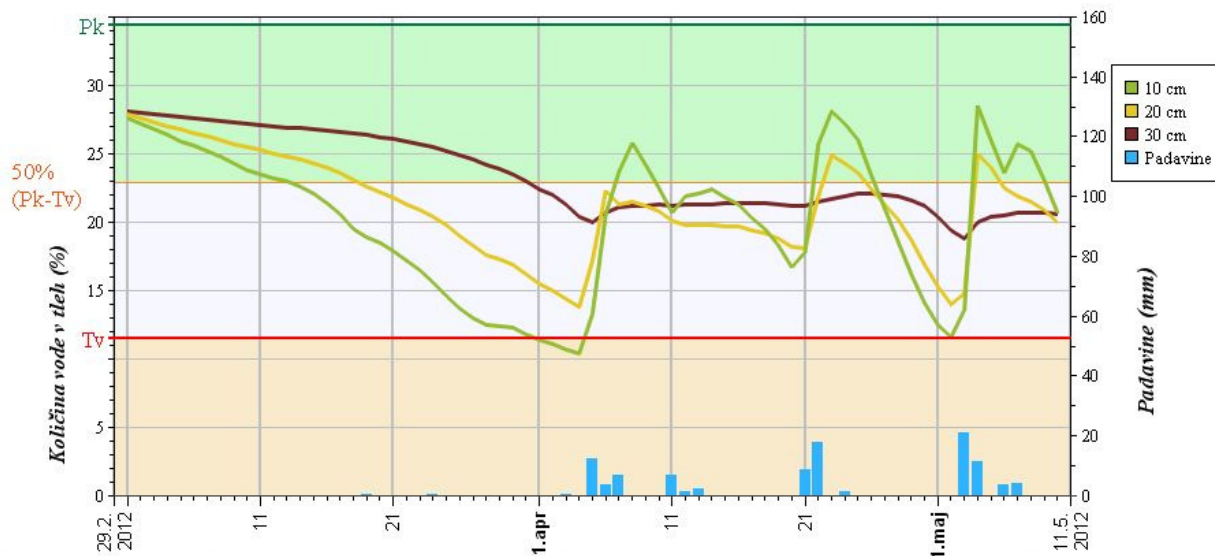

V prvi dekadi maja so temperature zraka povsod po državi presegle dolgoletno povprečje. Za 3,5°C topleje kot povprečno je bilo v SV Sloveniji, na osrednjem Štajerskem in v Beli krajini. Drugod so bile temperature zraka za 2 do 3 °C višje od dolgoletnega povprečja. Na jugozahodnem delu države so bila odstopanja precej manjša, na Goriškem, Vipavskem in ilirskobistriškem med 2 in 2,5 °C ter na Obali in v višjih predelih Slovenske Istre od 1,5 do 2°C.

Tudi osončenje (število ur sončnega obsevanja) je bilo v prvi dekadi maja povsod po državi nadpovprečno. Najbolj osončen je bil osrednji del države, kjer je bilo več kot 40% več ur sončnega obsevanja kot povprečno. Nekoliko manj osončen je bil zahodni del države z večjim delom hribovitih in goratih območij ter Goriška in Vipavska, Slovenska Istra ter Obala in večji del vzhodne in Severovzhodne Slovenije. Le v Posavju in v delu osrednje Štajerske je bilo število ur sončnega obsevanja blizu dolgoletnega povprečja.

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 10. 5. 2012

Pk = zgornja meja vode v tleh
 Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh
 50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Celje, 1. 3. – 10. 5. 2012

Pk = zgornja meja vode v tleh
 Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh
 50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Vsebnost vode v površinskem sloju tal se je po padavinah v prvi dekadi maja ponovno izboljšala. Do konca dekade je bila voda za rastline lahko dostopna v večjem delu Slovenije.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.